

Zmiany w ustawie o rachunkowości

Prowadzący: dr Gyöngyvér Takáts

Zakres podmiotowy

Po nowelizacji ustawy o rachunkowości nastąpiła nowy podział podmiotowy.

Podmioty rachunkowości

1) Mikro jednostki

- jednostki mogące korzystać z uproszeń
- jednostki niemogące korzystać z uproszczeń

2) Małe jednostki

- jednostki mogące korzystać z uproszeń
- jednostki niemogące korzystać z uproszczeń

3) Pozostałe jednostki

Mikro jednostki

Jednostka w roku obrotowym i za rok poprzedni nie przekracza co najmniej dwóch z następujących wielkości:

- 1 500 000 zł – sumy bilansowej
- 3 000 000 zł – przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów
- 10 osób – średniorocznego zatrudnienia.

Małe jednostki – wielkości

- 17 000 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
- 34 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
- 50 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty,

Uwaga! Warunek konieczny stosowania uproszczonej sprawozdawczości

Warunkiem stosowania uproszczonej sprawozdawczości finansowej jest podjęcie decyzję w formie uchwały przez organ zatwierdzający.

- Załącznik nr 4 dla mikro jednostek
- Załącznik nr 5 dla małych jednostek

W pozostałych przypadkach załącznik nr 1 bez możliwości skróceń.

Uproszczenia ustawowe według dotychczasowych zasad

- 1) Skrócony załącznik nr 1
- 2) Uproszczenia dla jednostek niepodlegających obowiązkowi badania przez biegłego rewidenta

Uproszczenia według nowych zasad

Uproszczenia dla wszystkich jednostek, które spełniają warunki wielkościowe wyznaczone dla małych jednostek niezależnie od tego, czy podlegają obowiązkowi badania przez biegłego rewidenta.

Uproszczenia według nowych zasad dla wszystkich jednostek spełniających warunki wielkościowe

- 1) Możliwość stosowania przepisów podatkowych dla klasyfikacji umów leasingu
- 2) Możliwość rezygnacji stosowania rozporządzenia MF w sprawie instrumentów finansowych
- 3) Możliwość rezygnacji z uwzględnienia podatku odroczonego

Wyjątek – uproszczenie według starych zasad

Ustalenie kosztu wytworzenia z uwzględnieniem wykorzystania normalnych zdolności produkcyjnych tylko dla jednostek niepodlegających obowiązkowi badania przez biegłego rewidenta.

Skutki zastosowania uproszczeń

Zmiana polityki rachunkowości wymaga retrospektywnego ujęcia w sprawozdaniu finansowym.

Retrospektywne ujęcie polega na zastosowaniu zmienionych zasad (polityki) rachunkowości do transakcji, innych zdarzeń i warunków w taki sposób, jak by te zasady były stosowane od zawsze.

Zmiana stosowanej polityki rachunkowości

W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji jednostka może, ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego, bez względu na datę podjęcia decyzji, zmienić dotychczas stosowane rozwiązania na inne, przewidziane ustawą.

W przypadku zmiany polityki rachunkowości należy w sprawozdaniu finansowym jednostki za rok obrotowy, w którym zmiany te nastąpiły, podać przyczyny tych zmian, określić liczbowo ich wpływ na wynik finansowy oraz zapewnić porównywalność danych sprawozdania finansowego dotyczących roku poprzedzającego rok obrotowy, w którym dokonano zmian.

Skutki zmian w polityce rachunkowości

Skutki zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości odnosi się na kapitał (fundusz) własny i wykazuje jako zysk (stratę) z lat ubiegłych.

Zmiany w zasadach rachunkowości

Fundamentalne założenie rachunkowości (art. 4 ust. 1 uor)

Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy.

Realizacja rzetelnego i jasnego obrazu

W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostka jest obowiązana przedstawiać wszelkie dodatkowe informacje konieczne do spełnienia tego obowiązku w informacji dodatkowej.

Odstąpienie od stosowania wiernego i rzetelnego obrazu

Jeżeli w wyjątkowych przypadkach stosowanie określonego przepisu ustawy nie pozwoliłoby na rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego, jednostka nie stosuje tego przepisu, a w informacji dodatkowej uzasadnia przyczyny jego niezastosowania oraz określa wpływ, jaki niezastosowanie przepisu wywiera na obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki.

Zasada istotności

Stosując przepisy ustawy, jednostka kieruje się zasadą istotności. Informacje wykazywane w sprawozdaniu finansowym oraz skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym należy uznać za istotne, gdy ich pominięcie lub zniekształcenie może wpływać na decyzje podejmowane na ich podstawie przez użytkowników tych sprawozdań.

Uwaga

Nie można uznać poszczególnych pozycji za nieistotne, jeżeli wszystkie nieistotne pozycje o podobnym charakterze łącznie uznaje się za istotne.

Zmiany wynikające z Prawa restrukturyzacyjnego

Zamykanie i otwieranie ksiąg rachunkowych

Uchylono przepis art. 12 ust. 3 pkt. 3, zgodnie z którym w przypadku ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu można nie zamykać ksiąg rachunkowych.

Prawo restrukturyzacyjne dotyczy postępowań restrukturyzacyjnych przeprowadzonych w przypadku postępowania o:

- ▶ zatwierdzenie układu;
- ▶ przyspieszonym postępowaniu układowym;
- ▶ postępowaniu układowym;
- ▶ postępowaniu sanacyjnym.

Inwentaryzacja

W związku z wprowadzeniem przepisów Prawa restrukturyzacyjnego uchylony został też przepis, że w przypadku ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu można nie przeprowadzić inwentaryzacji, jeżeli jednostka nie zamyka ksiąg.

Kontynuacja działalności

Otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego lub zmiana formy prawnej jednostki nie stanowią przeszkody do uznania, że działalność będzie kontynuowana.

Odpisy aktualizujące należności

Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, w odniesieniu do:

- ▶ **należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości oraz w stosunku do których zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne lub został złożony wniosek o zatwierdzenie układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu** – do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu-komisarzowi w postępowaniu upadłościowym **lub umieszczonej w spisie wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym;**

Zmiany zasad wyceny

Koszty prac rozwojowych

Koszty zakończonych prac rozwojowych odpisuje się przez okres ekonomicznej użyteczności rezultatów prac rozwojowych.

Jeżeli w wyjątkowych przypadkach nie można wiarygodnie oszacować okresu ekonomicznej użyteczności rezultatów zakończonych prac rozwojowych, to okres dokonywania odpisów nie może przekraczać 5 lat.

Zmiana w układzie bilansu

Załącznik nr 1 do ustawy o rachunkowości

Sprawowanie kontroli nad inną jednostką

Jest to zdolność jednostki do kierowania polityką finansową i operacyjną innej jednostki, w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

Jednostka dominująca

Jest to jednostka będąca spółką handlową lub przedsiębiorstwem państwowym, sprawującą kontrolę nad inną jednostką.

Jednostka zależna

Rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub podmiotem utworzonym i działającym zgodnie z przepisami obcego prawa handlowego, kontrolowaną przez jednostkę dominującą.

Wspólnik jednostki współzależnej

Rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub przedsiębiorstwem państwowym, sprawującą wraz z innymi udziałowcami współkontrolę nad jednostką współzależną.

Jednostka współzależna

Rozumie się przez to jednostkę, która jest współkontrolowana przez wspólników na podstawie zawartej pomiędzy nimi umowy, umowy spółki lub statutu.

Znaczący inwestor

Rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub przedsiębiorstwem państwowym, **która posiada zaangażowanie w kapitale innej jednostki i wywiera znaczący wpływ na tę jednostkę;**

Jednostka stowarzyszona

- Jednostka będąca spółką handlową lub podmiotem utworzonym i działającym zgodnie z przepisami obcego prawa handlowego, **w której znaczący inwestor posiada zaangażowanie w kapitale, oraz** na którą wywiera znaczący wpływ;

Jednostki podporządkowane

Rozumie się przez to jednostki zależne, współzależne oraz stowarzyszone.

Jednostki powiązane z jednostką przed zmianami

Rozumie się przez to jej jednostkę dominującą, znaczącego inwestora, jej jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone oraz jednostki znajdujące się wraz z jednostką pod wspólną kontrolą, a także wspólnika jednostki współzależnej.

Jednostki powiązane z inną jednostką

Jednostki powiązane - rozumie się przez to **dwie lub więcej jednostek wchodzących w skład danej grupy kapitałowej;**

Grupa kapitałowa

Rozumie się przez to jednostkę dominującą wraz z jednostkami zależnymi.

Zaangażowanie kapitałowe

Zaangażowanie w kapitale – rozumie się przez to **jakikolwiek** udział w kapitale innej jednostki, mający **charakter trwałego** powiązania; trwałe powiązanie występuje zawsze w przypadku nabycia, zakupu lub pozyskania w innej formie udziału w kapitale jednostki stowarzyszonej, chyba że zbycie udziału w krótkim okresie od dnia jego nabycia, zakupu lub pozyskania w innej formie jest wysoce prawdopodobne, poprzez zawarcie umowy lub podjęcie innych aktywnych działań dotyczących zbycia

Inne zmiany w bilansie – struktura kapitału własnego

- Należne wpłaty na poczet kapitału zakładowego
- Udziały własny

– dotychczasowe kategorie wykazane ze znakiem ujemnym w kapitale własnym przesunięto do aktywów.

Zmiany w RZiS

Pozostałe przychody i koszty

Katalog pozostałych kosztów i przychodów operacyjnych został poszerzony o kategorię zysków i strat nadzwyczajnych. Poszerzenie tego katalogu jest wynikiem usunięcia zdarzeń losowych jako oddzielnych kategorii wykazywanych w sprawozdaniach finansowych większości jednostek.

Zdarzenia nadzwyczajne jako oddzielna kategoria wykazywana w sprawozdawczości dotyczy obecnie jedynie tych zdarzeń występujących w następujących jednostkach gospodarczych:

- ▶ banki,
- ▶ zakłady ubezpieczeń,
- ▶ zakłady reasekuracji,
- ▶ spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.

cd.

Likwidacja kategorii zysków/strat nadzwyczajnych oznacza, że jednostki nie wyodrębniają w księgach rachunkowych i nie prezentują w rachunku zysków i strat informacji dotyczących zysków i strat nadzwyczajnych.

W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wszystkie te jednostki będą natomiast ujawniać kwotę i charakter poszczególnych pozycji przychodów lub kosztów o nadzwyczajnej wartości lub które wystąpiły incydentalnie.